Lakivaliokunnalle

lav@eduskunta.fi

LAUSUNTO LAKIVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSEKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI VANKEUSLAIN, TUTKINTAVANKEUSLAIN, SAKON TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN LAIN 37 §:N JA PAKKOKEINOLAIN MUUTTAMISESTA (HE 222/2018 vp)

Suomen Asianajajaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lakivaliokunnalle lausunto ja lausuu seuraavaa. Asianajajaliitto on antanut lausunnon myös hallituksen esityksen luonnosvaiheessa.

Miehittämättömät kulkuneuvot ja niihin puuttuminen

Radioviestinnän osalta 2a §:n perusteluiden toiseksi viimeisessä kappaleessa todetaan, ettei kauko-ohjauspaikan sijainnin selvittäminen yksinomaan radioviestinnän avulla puuttuisi sellaiseen viestintään, joka olisi yhdistettävissä luonnolliseen henkilöön. Toisaalta arvioitaessa sääntelyn suhdetta perustuslakiin on kiinnitetty huomiota siihen, että jos miehittämätöntä kulkuneuvoa ohjataan matkapuhelimella tai tietokoneella, radioviestinnän ja välitystietojen käsittely sisältää väistämättä tietoja, joilla henkilö on mahdollista yksilöidä. Toisaalta 2a §:n perusteluiden viimeisessä kappaleessa tietojen luovuttaminen esitutkintaviranomaiselle on sidottu pakkokeinolakiin ja mainitussa laissa säädettyihin edellytyksiin.

Viittaus pakkokeinolakiin on yleisluontoinen. Selvyyden vuoksi olisi parempi kirjata esitykseen tarkemmin, mihin erityiseen pakkokeinolain kohtaan/kohtiin lainsäätäjän on tarkoitus viitata. Nyt lausutulla perusteella luovutettava materiaali ei välttämättä muuten ole helposti sijoitettavissa pakkokeinolain 10 luvun sisäiseen systematiikkaan (Salaisten pakkokeinojen käytön yleiset edellytykset (10:2), tai telekuuntelun edellytykset (10:3), tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta (10:4), Televalvonnan edellytykset (10:6), sijaintitietojen hankkiminen epäillyn ja tuomitun tavoittamiseksi (10:8), tukiasematietojen hankkiminen (10:10).

Viittauksen täsmällisyys ja selkeys ovat tärkeät siksi, että pakkokeinolaki mahdollistaa Asianajajaliiton lausumassa välttämättömäksi todetun kontrollin suhteessa menettelyn oikeellisuuteen ja erityisesti siihen, ettei vaikutukseltaan salaisia pakkokeinoja vastaavia menettelyitä toteuteta ilman tuomioistuinkontrollia. Lisäksi viittauksen tarkentaminen tehostaa tuomioistuintyöskentelyä, koska se poistaa prosessin osapuolisilta mahdollisuuden esittää ristiriitaisia väitteitä viittauksen tarkoituksesta.

Sylkemisen estävän suojan käyttö

Tältä osin aikaisemmin lausuttuun ei ole tarpeen tehdä olennaisia lisäyksiä. Hupun materiaalilla lienee suurin vaikutus siihen, vaikeuttaako huppu tarpeettomasti hengitystä tai näkökykyä. Laissa tai asetuksessa ei kuitenkaan ole mahdollista puuttua yksityiskohtaisesti materiaalivalintaan tai hupun muotoiluun liittyviin kysymyksiin, minkä vuoksi esitetty sanamuoto lienee riittävä.

Helsingissä 15. päivänä tammikuuta 2019

Asianajaja Tuomas Turunen, Asianajotoimisto Turunen & Co, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu rikosprosessioikeuden asiantuntijaryhmässä.